

jaarlijkse evaluatie erkende Regionale Landschappen

Evaluatie van de jaarverslagen van het jaar 2012 van de erkende Regionale Landschappen

---

Datum van goedkeuring	4 juli 2013
Volgnummer	2013 35
Coördinator + e-mailadres	Anke Geeraerts, anke.geeraerts@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	n.n, n.n

Mevrouw Marleen Evenepoel
Administrateur-Generaal
Agentschap voor Natuur en Bos
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel

Datum   **4 juli 2013**

Uw referentie   **BL-AVES/RLREG/EVA/13-04282/LS**

Onze referentie   **01/L20/2013/583**

Betreft   **Evaluatie van de jaarverslagen van het jaar 2012 van de erkende Regionale Landschappen**

Mevrouw de administrateur-generaal,

- [1] De Minaraad ontving op 8 mei 2013 uw adviesvraag betreffende de jaarlijkse evaluatie van de 17 erkende Regionale Landschappen in uitvoering van artikel 3, §3, van het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regels voor de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen (verder: "*Besluit Regionale Landschappen*").
- [2] De Minaraad adviseerde reeds meerdere malen omtrent de (her)erkenningen en jaarlijkse evaluaties van Regionale Landschappen. Inhoudelijk handelden de aanbevelingen van de **Minaraad in voorgaande adviezen** voornamelijk over de bestuursorganen, professionalisering (op administratief vlak, qua personeelsbeleid en in de financiële werking), het voorzien van structurele en gedegen nazorg en monitoring, het samenstellen van een inhoudelijk evenwichtig programma, het voorzien van goed geplande en uitgewerkte besparingsinitiatieven en aandacht voor de instandhoudingsdoelstellingen. Sinds 2010 legde de Minaraad bij de jaarlijkse evaluatie van de Regionale Landschappen telkens de klemtoon op een bepaald aspect van de werking: voor het jaarverslag van 2009 betrof dit de bestuursorganen (advies 2010|42 van 2 september 2010) en voor 2010 de activiteiten (advies 2012|04 van 19 januari 2012). Vorig jaar beperkte de Minaraad zich tot een briefadvies, gezien de geplande hervormingen in het kader van de interne staatshervorming. Ook dit jaar besloot de Minaraad tot een beperkt briefadvies. Voor aanbevelingen omtrent de toekomst van de Regionale Landschappen en Bosgroepen in het kader van de interne

staats hervorming, verwijst de Minaraad naar briefadviezen 2012|40 en 2013|27.

- [3] Qua **algemene beoordeling**, geven de provinciale afdelingen van het ANB in hun jaarlijkse evaluatieverslagen een gunstig advies over de werking van alle Regionale Landschappen in 2012. Ook de Minaraad is opnieuw van mening dat de Regionale Landschappen een meerwaarde betekenden voor natuur en landschap in hun werkingsgebied.
- [4] Wat betreft de **officiële erkenningsvoorwaarden**, besluit de Minaraad op basis van de jaarverslagen 2012 dat aan alle voorwaarden wat betreft het Besluit Regionale Landschappen en het Ministerieel Besluit van 27 maart 2006 is voldaan. Te noteren valt bovendien dat de **verslaggeving** transparant, gestructureerd en volledig is. Drie Regionale Landschappen (Regionaal Landschap De Voorkempen, Regionaal Landschap Dijleland en Regionaal Landschap Noord-Hageland) breidden hun **werkingsgebied** uit, waardoor Regionale Landschappen stilaan meer gebiedsdekkend worden.
- [5] Naast de rapportering over de werking in het kader van bovenstaande besluiten, stelt de Minaraad vast dat de **aanbevelingen van de Minaraad** uit voorgaande adviezen bij 15 Regionale Landschappen in een apart hoofdstuk worden opgenomen. Vaak blijft de uitleg beperkt tot een loutere beschrijving van het advies, maar minstens 13 Regionale Landschappen motiveren in welke mate met deze adviezen is rekening gehouden in de werking van het voorbije werkjaar. Een terechte opmerking vanuit de Regionale Landschappen blijft dat de adviezen pas halverwege het werkingsjaar ontvangen worden waardoor het moeilijk is deze reeds te incorporeren in de werking van datzelfde jaar.
- [6] Verder blijkt uit de verslagen dat de Regionale Landschappen in 2012 sterk ingezet hebben op **bestuur** en **professionalisering**. Wat betreft **bestuur**, maakte Regionaal Landschap Schelde-Durme met de inrichting van een stuurgroep een eerste stap richting de instelling van een dagelijks bestuur. Hierdoor hebben nu 15 van de 17 erkende Regionale Landschappen een dagelijks bestuur om de dagdagelijkse werking op te volgen. De Minaraad is van mening dat Dagelijkse Besturen een waardevolle aanvulling kunnen zijn op een Algemene Vergadering en Raad van Bestuur op voorwaarde dat (1) de evenwichtige vertegenwoordiging van zowel overheden als doelgroepen in het Dagelijks Bestuur wordt verzekerd, en (2) dit Dagelijks Bestuur zich beperkt tot taken omtrent 'dagelijks management' en 'administratie'; dit ter ondersteuning zijn van de verplichte bestuursorganen. De 'bestuurstaak' ligt volgens de Minaraad in handen van de Raden van Bestuur en Algemene Vergaderingen. In dit opzicht, herinnert de Minaraad aan zijn aanbeveling omtrent bestuur in het recente advies 2013|27 van 6 juni 2013 (*"tweede briefadvies omtrent de toekomst van de Regionale Landschappen en Bosgroepen in het kader van de interne staats hervor-*

ming"): "alle actoren met een actieve rol spelen in het landelijk gebied dienen vertegenwoordigd te zijn in het statutair bestuur van een neutraal Regionaal Landschap, zonder evenwel de daadkracht hiervan in gedrang te brengen".

- [7] Op vlak van **professionalisering** maakten de Regionale Landschappen voornamelijk inspanningen op vlak van administratieve opvolging en organisatie, boekhouding en **personeelsbeleid**. De Minaraad merkt op dat desondanks personeelsbeleid een tijdrovende en ingewikkelde materie¹ is bij Regionale Landschappen, voornamelijk door de vele wijzigingen in het personeelsbestand. Dit kan volgens de Minaraad negatieve gevolgen hebben naar de continuïteit en de kwaliteit van de werking toe. Regionale Landschappen zijn zich zelf ook bewust van deze problematiek en zoeken zelf naar structurele, creatieve oplossingen². De Minaraad moedigt deze initiatieven aan, maar pleit ervoor om de aanwezige kennis en ervaring ("menselijk kapitaal") en de kwaliteit van de dienstverlening structureel te waarborgen door de uitbouw van een geloofwaardig statuut met passende carrièreperspectieven, correcte verloning en werkzekerheid (zie advies 2013|27). Het is immers belangrijk voor de geloofwaardigheid van de RL dat hun afgevaardigden een werkelijke toegevoegde waarde brengen op gebied van kennis en ervaring tegenover de terreinactoren met wie zij in contact komen.
- [8] In de verslaggeving wordt daarnaast veel aandacht besteed aan de uitwerking en rapportering van **nazorg en monitoring**. Volgens de Minaraad blijft – hoewel niet voor elk Regionaal Landschap - de structurele uitwerking van deze monitoring en dan vooral bij reeds afgewerkte projecten een

---

¹ Ten eerste, bevinden niet alle werknemers zich op de loonlijst van het Regionaal Landschap. Bijvoorbeeld, de bedrijfsplanner staat meestal op loonlijst van de Vlaamse Landmaatschappij. Bij Regionaal Landschap Meetjesland staat 1VTE op de loonlijst van de provincie. Sommige Regionale Landschappen 'delen' ook medewerkers, vb. de VIA stafmedewerker bij de Antwerpse Regionale Landschappen. Ten tweede, worden sommige medewerkers gefinancierd via projectfinanciering (vaak tijdelijke contracten) en andere via de basisfinanciering. Ten derde, werken vele medewerkers niet voltijds, voornamelijk omwille van enerzijds besparingen en anderzijds de opname van tijdskredieten. Ten vierde, vinden er vaak per jaar meerdere wijzigingen in het personeelsbestand plaats zoals bij Regionaal Landschap Kempen en Maasland, Regionaal Landschap Rivierenland en Regionaal Landschap de Voorkempen. Deze wijzigingen zijn vaak het resultaat van financiële overwegingen, aflopende projectfinanciering, langdurig ziekteverlof, het opnemen van tijdskrediet, eigen beslissingen van het personeel, enz....

² Regionaal Landschap Schelde-Durme stelde bijvoorbeeld een 'personeelswerkgroep' in waarmee de coördinator agendapunten betreffende personeel discreet kan afoetsen alvorens deze kenbaar te maken aan de gehele Raad van Bestuur. Maar liefst 10 Regionale Landschappen kozen er in 2012 voor om jobstudenten of stagiairs aan te nemen, of via sociale programma's (zoals via tewerkstellingsprogramma's Artikel 60) tijdelijk mensen aan te werven om het personeelstekort op te vangen. Verder besteden Regionale Landschappen aandacht aan continuïteit door vb. het opstellen van projectdatabases in GIS of alternatieve, innovatieve projectsystemen gekoppeld aan de boekhouding (vb. de PAF database van Regionaal Landschap Lage Kempen).

aandachtspunt (bijvoorbeeld voor Regionaal Landschap Meetjesland, Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en Regionaal Landschap Schelde-Durme (zie ook verslagen buitendienst ANB)). Dit vergt een grote personeelsinzet, hetgeen in tijden van besparingen minder evident is. De Minaraad raadt bijgevolg aan om voor deze nazorg structurele samenwerkingen met vrijwilligers of partnerorganisaties op te zetten, vergelijkbaar met de monitoringsprogramma's van soortbescherming bij Regionaal Landschap Houtland. Ook stagiairs en jobstudenten kunnen monitoringsprojecten op zich nemen.

- [9] De Minaraad merkt op uit de verslaggeving dat de Regionale Landschappen – hoewel niet altijd gestructureerd of gecoördineerd – reeds acties uitvoeren naar **instandhoudingsdoelstellingen** toe, voornamelijk op vlak van soortbescherming of verbindingen. De Minaraad beveelt in dit opzicht aan om de afstemming met het provinciaal en Vlaamse beleid omtrent instandhoudingsdoelstellingen te verzekeren waar dit nog niet gebeurd is, en een sturingsmechanisme in te bouwen zodat deze acties ook op lange termijn zinvol zijn en renderen (zie ook advies 2012|13). De Minaraad vindt het positief dat er op een overkoepelend niveau (in het Vlaams Overleg Regionale Landschappen) een nota is opgesteld met betrekking tot de taakstelling van Regionale Landschappen naar IHD toe. De Minaraad pleit ervoor dat dit in een verdere fase per regionaal landschap geconcretiseerd wordt en dit binnen het kader en tijdspad uitgezet in het Managementplan Natura 2000 zoals beschreven in het Minaraad advies (1012|77) van 25 oktober 2012.
- [10] Tot slot valt op te merken dat in de evaluaties van de buitendiensten van ANB vaak nuttige, concrete, specifieke **aanbevelingen omtrent de projectwerking** staan (inhoud, afstemming, kwaliteitscontrole,...). De Minaraad is dan ook bezorgd dat deze zeer gerichte en constructieve 'sturing' zou wegvallen bij de hervormingen in het kader van de interne staatshervorming en vraagt om de adviserende rol van ANB in de bestuursorganen niet af te bouwen.

Hoogachtend,

Bert De Wel

Voorzitter Minaraad